

Spolupráce se společností Google v roce 2013

Cílem projektu *Hromadná digitalizace historických a vzácných dokumentů ve spolupráci se společností Google v roce 2013* bylo pokračovat v přípravných pracích na digitalizaci, jejíž vlastní realizace začne v roce 2014. Projekt je rozvržen do 6ti let (2011-2016) s možností následného prodloužení. Přípravné práce v roce 2013 plynule pokračovaly v souladu s postupy stanovenými v roce 2011. Souběžně se uskutečnily i činnosti nezbytné pro vlastní realizaci digitalizace. Novou činností bylo hromadné oceňování knih, které je nutné pro zajištění pojistky. Byla vypracována metodika přidělování cen jednotlivým titulům, do jejich katalogizačních záznamů je nyní zanášena hodnota o ceně. Byla zahájena rozsáhlá administrativa spojená s vývozem a proclením dokumentů do zahraničí.

V roce 2013 se uskutečnilo celodenní setkání zástupců společnosti Google s pracovníky Národní knihovny, za účelem kontroly průběhu přípravných prací v Národní knihovně. Došlo k výměně informací spojených s transportem dokumentů na digitalizaci a s předáváním elektronických záznamů z Národní knihovny na digitalizační pracoviště.

Koncem roku 2013 byla společnosti Google odeslána první testovací dávka 21 knih na digitalizaci do Německa. Harmonogram transportů dokumentů k digitalizaci pro rok 2014 počítá s celkem 8 transporty. Každých 6 týdnů tak bude na digitalizaci doručeno 20 vozíků, přičemž na jeden transport připadá cca 4 000 knih. Koncem roku 2013 začala příprava první dávky - 20 vozíků pro transport na digitalizaci, které společnost Google dodala do Národní knihovny na podzim. V souvislosti s předáváním dokumentů byl mezi společností Google a NK ČR zprovozněn https protokol pro předávání elektronicko-digitálních dat.

V oblasti katalogizace historických a vzácných dokumentů bylo v roce 2013 vytvořeno či upraveno **26 733 katalogizačních záznamů**. Dosažený počet záznamů není každý rok totožný s počtem dokumentů připravených na digitalizaci, neboť výsledný počet dokumentů vždy závisí na výsledcích konzervátorského průzkumu.

Elektronické katalogizační záznamy z obou sbírek jsou dostupné na adresách:

- STT – Databáze starých tisků a map NK ČR (1501-1800): <http://aleph.nkp.cz/>
- SLK – Online katalog Slovanské knihovny: <http://aleph.nkp.cz/>

Statistika katalogizace za dobu trvání projektu

<i>Rok</i>	<i>Počet záznamů ORST</i>	<i>Počet záznamů Slovanská knihovna</i>	<i>CELKE M</i>
<i>2011</i>	19 560	3 595	23 155
<i>2012</i>	20 301	4 643	24 944
<i>2013</i>	22 444	4 289	26 733
	62 305	12 527	74 832

Z hlediska fyzického stavu dokumentů a jejich přípravy k převozu na digitalizaci bylo v roce 2013 restaurátory prohlédnuto celkem **44 126** historických a vzácných dokumentů, z toho do **Kategorie 1** bylo zařazeno **41 059** dokumentů. Knihy v této kategorii jsou připravené na transport k digitalizaci. Knihy ve zbývajících kategoriích vyžadují časově náročnější konzervátorský či restaurátorský zásah a nejsou tedy určeny k okamžitému transportu na digitalizaci. Zásahy bude nutné teprve provést. **Za celé období práce na knihách (9. 5. 2011 – 31. 12. 2013)** bylo z fondu oddělení rukopisů a starých tisků a Slovanské knihovny **prozkoumáno a mechanicky očištěno celkem 75 230 knih**. Z tohoto počtu knih je připraveno (po konzervaci či restaurování viz kategorie 1, 2) k transportu na digitalizaci **celkem 70 645 knih**.

**Statistika knih zanesených do databáze restaurátorského oddělení
podle kategorií v roce 2013**

	<i>celkem</i>	<i>Kategorie 1</i>	<i>Kategorie 2</i>	<i>Kategorie 3</i>	<i>Kategorie 4</i>
<i>ORST</i>	40 411	37 556	1 154	216	1 485
<i>Slovanská knihovna</i>	3 715	3 503	148	11	53
<i>Celkem</i>	44 126	41 059	1 302	227	1 538

Vysvětlivky:

Kategorie 1: ošetření probíhá na restaurátorském pracovišti v Klementinu a zahrnuje pouze drobné opravy. (Fixace 1-2 uvolněných listů či celých složek v knižním bloku a opravení drobných trhlin papíru v knižním bloku.)

Kategorie 2: ošetření probíhá na restaurátorském pracovišti v Klementinu a zahrnuje větší opravy např. knižních hřbetů či stabilizaci silně poškozených okrajů papíru.

Kategorie 3: ošetření probíhá na restaurátorském pracovišti v Centrálním depozitáři Hostivař a reprezentuje kompletní restaurátorské zásahy obsahující rozešití knižního bloku.

Kategorie 4: vyřazeno z digitalizace kvůli fyzickému stavu dokumentu

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že přípravné práce spojené s digitalizací vyžadují sehraný tým expedientů, knihovníků (katalogizátorů, systémových knihovníků), restaurátorů, IT odborníků i členů ostrahy.